

(สำเนา)

เลขรับ ๑๔๘/๒๕๖๗ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ข้าพเจ้ากับคณะ ขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบกับเอกสารการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ (ถ้ามี) มาเพื่อได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วก็ขอได้โปรดนำเสนอวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) เล่าฟุ้ง บัณฑิตเทอดสกุล ผู้เสนอ

(นายเล่าฟุ้ง บัณฑิตเทอดสกุล)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

(ลงชื่อ) นนท์ ไพศาลลัมเจริญกิจ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ศิริษฐ์ ปานเนียม ผู้เสนอ

(นาย นนท์ ไพศาลลัมเจริญกิจ)

(นาย ศิริษฐ์ ปานเนียม)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

(ลงชื่อ) เพชรรัตน์ ใหม่ขมภู ผู้เสนอ (ลงชื่อ) วิทวัสสิทธิ์ ปันสวนปลูก ผู้เสนอ

(นางสาว เพชรรัตน์ ใหม่ขมภู)

(นาย วิทวัสสิทธิ์ ปันสวนปลูก)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

(ลงชื่อ) ทวีวงศ์ โตทวีวงศ์ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) สิทธิพล วิบูลย์ธนากุล ผู้เสนอ

(นาย ทวีวงศ์ โตทวีวงศ์)

(นาย สิทธิพล วิบูลย์ธนากุล)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

(ลงชื่อ) สุรเชษฐ์ ประวีณวงศ์วุฒิ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ศุภสิทธิ์ พจน์ฐศักดิ์ ผู้เสนอ

(นาย สุรเชษฐ์ ประวีณวงศ์วุฒิ)

(นาย ศุภสิทธิ์ พจน์ฐศักดิ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

(โปรดพลิก)

(ลงชื่อ)	ชุตินา คชพันธ์	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	รอมฎอน ปันจอร์	ผู้เสนอ
	(นางสาวชุตินา คชพันธ์)			(นายรอมฎอน ปันจอร์)	
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน	
(ลงชื่อ)	กัลยพัชร รจิตโรจน์	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	พิมพ์กาญจน์ กิริติวิราภรณ์	ผู้เสนอ
	(นางสาวกัลยพัชร รจิตโรจน์)			(นางสาวพิมพ์กาญจน์ กิริติวิราภรณ์)	
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน	
(ลงชื่อ)	ปารมี ไวจงเจริญ	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	ปิยรัฐ จงเทพ	ผู้เสนอ
	(นายปารมี ไวจงเจริญ)			(นายปิยรัฐ จงเทพ)	
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน	
(ลงชื่อ)	เท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	วรภพ วิริยะโรจน์	ผู้เสนอ
	(นายเท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร)			(นายวรภพ วิริยะโรจน์)	
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน	
(ลงชื่อ)	ชัยวัฒน์ สดาวรวิจิตร	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	ชิษณุพงศ์ ตั้งเมธากุล	ผู้เสนอ
	(นายชัยวัฒน์ สดาวรวิจิตร)			(นายชิษณุพงศ์ ตั้งเมธากุล)	
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน	
(ลงชื่อ)	ธัญธร ธนินวัฒนาธร	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	ศศินันท์ ธรรมนิฐินันท์	ผู้เสนอ
	(นายธัญธร ธนินวัฒนาธร)			(นางสาวศศินันท์ ธรรมนิฐินันท์)	
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน	
(ลงชื่อ)	วีรภัทร คันธะ	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	ณัฐพล โตวิจักขณ์ชัยกุล	ผู้เสนอ
	(นายวีรภัทร คันธะ)			(นายณัฐพล โตวิจักขณ์ชัยกุล)	
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน	
	(ลงชื่อ)	ฐิติกันต์ ฐิติพฤตกุล		ผู้เสนอ	
		(นายฐิติกันต์ ฐิติพฤตกุล)			
		สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน			

สำเนาถูกต้อง

(นายสมิทธิชัย จันทรเพ็ญ)
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระ
สำนักการประชุม

นางสาวยุพาภรณ์ สอนสุด/พิมพ์
นางภัทราพร กล่อมเสนาะ/ทาน
นางสาวทิพย์มณี หนูเอียด/ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร
ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ
ด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการนิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

เหตุผล

โดยที่มีประชาชนได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วยกรณีประกาศเขตพื้นที่ป่าสงวนหรือป่าอนุรักษ์ของรัฐทับที่ดินอยู่อาศัยและทำกินของประชาชน ทั้งๆ ที่ประชาชนได้ครอบครองอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์มาก่อนแล้ว ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้นกลายเป็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมายไป อีกทั้งการประกาศเขตป่าหวงห้ามที่ครอบคลุมที่ดินที่มีเนื้อที่จำนวนมาก ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ได้เข้าไปอยู่ในที่ดินที่ถูกประกาศเป็นเขตป่าหวงห้ามของรัฐต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน แต่ถูกกล่าวหาว่าบุกรุกป่าอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ถูกดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญาจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายปกติหรือการออกนโยบายของฝ่ายบริหาร และที่สำคัญคือการออกคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๔/๒๕๕๗ อันนำมาสู่การตรวจยึดและจับกุมดำเนินคดีแก่ประชาชนจำนวนมาก กลายเป็นความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในชนบท นอกจากนี้เมื่อประชาชนถูกดำเนินคดี ทำให้ที่ดินถูกยึดและมีประวัติอาชญากรรมติดตัว ทำให้ประชาชนเสียสิทธิและโอกาสบางประการ จึงเป็นการสมควรทำการนิรโทษกรรมและล้างมลทินให้แก่ประชาชนดังกล่าว รวมทั้งคืนสิทธิในที่ดินทำกินให้กับผู้สุจริตที่อยู่ก่อนการประกาศเป็นที่ดินของรัฐหรือได้รับการผ่อนผันตามนโยบายของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยนิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลที่ตนและทรัพยากรธรรมชาติ

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

“ญาติ” หมายความว่า ผู้ที่มีเชื้อสายเดียวกันและยังนับรู้กันได้ และให้หมายความรวมถึง
บุพการี ผู้สืบสันดาน สามเณร ภรรยา พี่น้อง ลุง ป้า น้า อา เป็นต้น

มาตรา ๕ ให้บุคคลที่ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหาหรือฐานความผิดเกี่ยวกับการบุกรุก ยึดถือ ครอบครอง ทำลาย หรือกระทำได้ด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่า ในเขตป่าไม้ ถาวร เขตสวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตวนอุทยาน เขตอุทยาน แห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ได้ประกาศไว้ตามกฎหมายดังต่อไปนี้ ซึ่งเหตุ เกิดตั้งแต่วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ได้รับการนิรโทษกรรม ตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินก่อนวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้ามตามกฎหมายครั้งแรก

(๒) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้าม ตามกฎหมายครั้งแรก แต่ได้รับการผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้

(๓) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้าม ตามกฎหมายครั้งแรก แต่ได้รับการคุ้มครองตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ เรื่อง แนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล และการกระทำความผิดนั้นเป็นไปเพื่อการดำรงชีพตามปกติฐานะ

(๔) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้าม ตามกฎหมายครั้งแรก แต่ได้รับการคุ้มครองตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เรื่อง แนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง และการกระทำความผิดนั้นเป็นไปเพื่อการดำรงชีพตามปกติฐานะ

(๕) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้าม ตามกฎหมายครั้งแรก แต่ได้รับการคุ้มครองตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ เรื่อง เพื่อบริหารหน่วยงานสำหรับการปราบปราม และหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบาย การปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗

มาตรา ๖ บรรดาการกระทำของบุคคลตามมาตรา ๕ นั้น ถ้าเป็นความผิดตามกฎหมาย ดังต่อไปนี้ ให้การกระทำนั้นไม่เป็นความผิดและให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิด ในทางอาญา แพ่ง และปกครองโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นตำรวจ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำ หรือผู้ถูกใช้ อันได้แก่

(๑) ความผิดตามมาตรา ๙ (๑) หรือ (๓) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๑๐๘ หรือมาตรา ๑๐๘ ตริ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

(๒) ความผิดตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ หรือ มาตรา ๗๒ ตริ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๒

(๓) ความผิดตามมาตรา ๑๖ (๑) (๒) (๗) หรือ (๘) มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ หรือมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

(๔) ความผิดตามมาตรา ๑๙ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ แห่ง พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๕) ความผิดตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๘ ยกเว้นกรณีทำไม้

(๖) ความผิดตามมาตรา ๓๘ หรือมาตรา ๔๒ (๓) หรือมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

(๗) ความผิดตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๕๕ (๒) หรือ (๕) มาตรา ๖๗ (๒) มาตรา ๙๖ มาตรา ๙๙ มาตรา ๑๐๐ หรือมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

(๘) ความผิดตามมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งในแต่ละจังหวัด เรียกว่า “คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัด” ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน นายกองคํการบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองประธาน อัยการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัด เป็นกรรมการ ผู้แทนภาคประชาชนโดยการแต่งตั้งของผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน ๓ คน เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีประสบการณ์ในการทำงานในองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ในด้านการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๘ คณะกรรมการตามมาตรา ๗ มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบผู้ที่มีคุณสมบัติได้รับการนิรโทษกรรมตามมาตรา ๕ และมาตรา ๖ ให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับรายชื่อจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัด

(๒) รวบรวมรายชื่อผู้ที่ได้รับความเห็นชอบตาม (๑) และยื่นคำแถลงต่อศาลหรือมีหนังสือแจ้งอัยการจังหวัดหรือสถานีตำรวจภูธรแห่งท้องที่ที่รับผิดชอบสำนวนคดี เรือนจำจังหวัด สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด กรมราชทัณฑ์และกรมคุมประพฤติ เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๑ แล้วแต่กรณี

(๓) รวบรวมรายชื่อผู้ที่คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดมีมติให้ความเห็นชอบตาม (๑) และแจ้งไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการลบบริเวณอาชญากรรมตามมาตรา ๑๕

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน ปลัดกระทรวงยุติธรรมหรืออธิบดีที่ได้รับมอบหมาย ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรืออธิบดีที่ได้รับมอบหมาย ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรืออธิบดีที่ได้รับมอบหมาย เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ได้รับมอบหมาย ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติหรือรองผู้อำนวยการที่ได้รับมอบหมาย ผู้แทนภาคประชาชนจำนวนห้าคนเป็นกรรมการ และอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้แทนภาคประชาชนตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการป่าไม้และที่ดิน และมีประสบการณ์ในการทำงานในองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรด้านการแก้ไขปัญหาป่าไม้และที่ดิน

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๙ มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ติดตาม กำกับการนิรโทษกรรมเพื่อให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๒) พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์ ตามมาตรา ๑๖

(๓) พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการและคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทำหน้าที่แทนคณะกรรมการ และให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา ๑๒ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดประสานงานกับพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ เรือนจำจังหวัด สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด กรมราชทัณฑ์หรือกรมคุมประพฤติ เพื่อรวบรวมรายชื่อผู้ต้องหา จำเลย ผู้ที่ถูกคุมขังตามคำพิพากษาหรือถูกคุมประพฤติที่มีสิทธิได้รับการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ชักช้า เพื่อเสนอไปให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๘

ให้กรมราชทัณฑ์และกรมคุมประพฤติดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมรายชื่อบุคคลที่มีสิทธิที่พ้นโทษไปแล้ว ส่งให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาของบุคคลนั้นโดยไม่ชักช้า เพื่อรวบรวมรายชื่อส่งไปให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๘ โดยให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดกลับกรองและเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาภายใน ๔๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้อายชื่อ

มาตรา ๑๓ ความตามมาตรา ๑๒ ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ที่มีสิทธิหรือญาติ ในการยื่นคำขอต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๘ โดยให้ยื่น ณ สำนักงานยุติธรรมจังหวัดในเขตท้องที่ที่มูลคดีเกิดขึ้นหรือภูมิลำเนาของผู้มีสิทธิ ภายในกำหนดระยะเวลาตามพระราชบัญญัติ

ให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดมีหน้าที่รวบรวม ตรวจสอบและกลับกรองคำขอตามวรรคหนึ่ง และส่งรายชื่อต่อคณะกรรมการ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ

มาตรา ๑๔ เมื่อคณะกรรมการมีมติเห็นชอบผู้ที่ได้รับนิรโทษกรรมแล้ว ให้ดำเนินการแจ้งผลการพิจารณาให้บุคคลตามรายชื่อหรือญาติได้รับทราบ ทั้งนี้ ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าว เป็นผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรมให้พ้นความผิดตามที่ได้กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดมีมติเห็นชอบ

ให้คณะกรรมการดำเนินการตามมาตรา ๘ (๒) ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่มามีมติให้ความเห็นชอบเพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามผลของการนิรโทษกรรม

(๑) คดีที่อยู่ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจ ให้พนักงานสอบสวนยุติการสอบสวนและมีความเห็นส่งไม่ฟ้อง

(๒) คดีที่อยู่ในชั้นอัยการ ให้พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี

(๓) คดีที่อยู่ในชั้นพิจารณาคดีของศาล ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

(๔) คดีที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ถ้าบุคคลผู้นั้นอยู่ระหว่างการรับโทษให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลงและปล่อยตัวบุคคลผู้นั้นในโอกาสแรก หรือบุคคลผู้นั้นพ้นโทษไปแล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ก็ให้ถือว่าบุคคลผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น

(๕) คดีที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติหรือการพักโทษ ให้ศาลสั่งเพิกถอนคำสั่งให้คุมประพฤติหรือพักโทษนั้น

(๖) คดีที่ผู้ได้รับนิรโทษกรรมถูกดำเนินคดีหรือลงโทษความผิดฐานอื่นซึ่งไม่ได้รับนิรโทษกรรมรวมอยู่ในคดีเดียวกันกับความผิดที่ได้รับนิรโทษกรรมด้วย ให้ยุติการสอบสวน ส่งไม่ฟ้อง จำหน่ายคดีปล่อยตัว เพิกถอนคำสั่งคุมประพฤติหรือพักโทษเฉพาะความผิดที่ได้รับนิรโทษกรรมเท่านั้น

หน้าที่ของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ที่ได้รับนิรโทษกรรมหรือญาติที่จะยื่นคำแถลงต่อศาลหรือมีหนังสือแจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตาม (๑) ถึง (๕)

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการรวบรวมรายชื่อผู้ที่ได้รับนิรโทษกรรมตามมาตรา ๘ แจ้งไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการลบบรรชี้อาชญากรรมภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติให้ความเห็นชอบ

หน้าที่ของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ที่ได้รับนิรโทษกรรมหรือญาติที่จะยื่นหนังสือแจ้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการลบบรรชี้อาชญากรรม

มาตรา ๑๖ หากผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้หรือญาติไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา ๑๗ การนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ได้รับนิรโทษกรรมในอันที่จะเรียกร้องค่าเสียหาย ค่าทดแทนหรือการเยียวยาใดๆ ที่สูญเสียไปอันเนื่องมาจากการถูกดำเนินคดี

เว้นแต่เป็นความเสียหายอันเกิดจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย
ของเจ้าพนักงาน หรือการดำเนินการตามมาตรา ๑๘

มาตรา ๑๘ ผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ หรือผู้ที่ครอบครองที่ดินพิพาท
ในคดีที่ได้รับการนิรโทษกรรม มีสิทธิที่จะได้รับการแก้ไขปัญหาดินพิพาทตามแต่กรณี เสมือนเป็นที่ดิน
ที่ไม่เคยถูกตรวจยึดและดำเนินตามกฎหมายมาก่อน ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ดินพิพาทได้ครอบครองและทำประโยชน์ก่อนการสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้
ตามกฎหมายครั้งแรก ให้มีสิทธิขอพิสูจน์สิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือนโยบายแก้ไขปัญหาดินในที่ดิน
อื่นของรัฐบาล และเมื่อผลการพิสูจน์สิทธิปรากฏว่าผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรมมีสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน
หรือนโยบายแก้ไขปัญหาดินในที่ดินอื่นของรัฐบาล ให้คืนที่ดินแก่บุคคลนั้นและดำเนินการตามประมวล
กฎหมายที่ดินหรือนโยบายแก้ไขปัญหาดินอื่นของรัฐบาลสำหรับกรนั้น ทั้งนี้ ให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิอยู่อาศัย
หรือทำกินอยู่ในที่ดินนั้นเป็นการชั่วคราวระหว่างรอการพิสูจน์สิทธิหรือออกเอกสารรับรองสิทธิ

(๒) กรณีที่ดินพิพาทได้ครอบครองและทำประโยชน์หลังการสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้
ตามกฎหมายครั้งแรก แต่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการผ่อนผันหรือคุ้มครองหรืออนุญาตให้อยู่อาศัยหรือทำกิน
ตามนโยบายของรัฐบาล มีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานรัฐที่อำนาจหน้าที่เพื่อดำเนินการจัดที่ดินตามนโยบาย
ของรัฐบาล และเมื่อได้รับคำร้องแล้วให้หน่วยงานรัฐนั้นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ ให้บุคคลดังกล่าว
มีสิทธิอยู่อาศัยหรือทำกินอยู่ในที่ดินนั้นเป็นการชั่วคราวระหว่างรอการออกเอกสารรับรองสิทธิหรือหนังสือ
อนุญาต

มาตรา ๑๙ ให้ดำเนินการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี
นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

หากพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้มีสิทธิหรือญาติยื่นคำขอต่ออธิบดี
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และยื่นอุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวงยุติธรรม
โดยให้ยื่นคำขอที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดที่มีภูมิลำเนา และให้ระยะเวลาสำหรับการพิจารณาเป็นไปตาม
พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พุทธศักราช ๒๕๓๙

มาตรา ๒๐ ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ได้รับนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือว่า
ผู้นั้นไม่เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้น ๆ และให้มีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดมีมติ
เห็นชอบ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบ
จากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ
พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติให้นิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎรและได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่มีประชาชนได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วยกรณีประกาศเขตพื้นที่ป่าสงวนหรือป่าอนุรักษ์ของรัฐทับที่ดินอยู่อาศัยและทำกินของประชาชน ทั้ง ๆ ที่ประชาชนได้ครอบครองอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์มาก่อนแล้ว ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้นกลายเป็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมายไป อีกทั้งการประกาศเขตป่าหวงห้ามที่ครอบคลุมที่ดินที่มีเนื้อที่จำนวนมาก ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ได้เข้าไปอยู่ในที่ดินที่ถูกประกาศเป็นเขตป่าหวงห้ามของรัฐต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน แต่ถูกกล่าวหาว่าบุกรุกป่าอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ถูกดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญาจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายปกติหรือการออกนโยบายของฝ่ายบริหาร และที่สำคัญคือการออกคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๔/๒๕๕๗ อันนำมาสู่การตรวจยึดและจับกุมดำเนินคดีแก่ประชาชนจำนวนมาก กลายเป็นความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในชนบท นอกจากนี้เมื่อประชาชนถูกดำเนินคดี ทำให้ที่ดินถูกยึดและมีประวัติอาชญากรรมติดตัว ทำให้ประชาชนเสียสิทธิและโอกาสบางประการ จึงเป็นการสมควรทำการนิรโทษกรรมและล้างมลทินให้แก่ประชาชนดังกล่าว รวมทั้งคืนสิทธิในที่ดินทำกินให้กับผู้สุจริตที่อยู่ก่อนการประกาศเป็นที่ดินของรัฐหรือได้รับการผ่อนผันตามนโยบายของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. (ร่างมาตรา ๑)

๒.๒ กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับคือ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒.๓ กำหนดบทนิยามในพระราชบัญญัตินี้ว่า “ผู้มีสิทธิ” หมายความว่า ผู้ที่มีสิทธิได้รับการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัด “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และ “ญาติ” หมายความว่า ผู้ที่มีเชื้อสายเดียวกันและยังนับรู้กันได้ และให้หมายความรวมถึงบุพการี ผู้สืบสันดาน สามี ภรรยา พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา เป็นต้น (ร่างมาตรา ๓)

๒.๔ กำหนดให้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔)

๒.๕ กำหนดให้บุคคลที่ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหาหรือฐานความผิดเกี่ยวกับการบุกรุก ยึดถือ ครอบครอง ทำลาย หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่า ดังต่อไปนี้ ซึ่งเหตุเกิดตั้งแต่วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ได้รับการนิรโทษกรรม

(๑) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินก่อนวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้ามครั้งแรก

(๒) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้ามครั้งแรก แต่ได้รับการผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ เรื่อง การแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ป่าไม้

(๓) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินก่อนวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้ามครั้งแรก แต่ได้รับการคุ้มครองตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ เรื่อง แนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล และการกระทำความผิดนั้นเป็นไปเพื่อการดำรงชีพตามปกติธุระ

(๔) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้ามครั้งแรก แต่ได้รับการคุ้มครองตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เรื่อง แนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง และการกระทำความผิดนั้นเป็นไปเพื่อการดำรงชีพตามปกติธุระ

(๕) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้ามครั้งแรก แต่ได้รับการคุ้มครองตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ เรื่อง เพื่อบริหารหน่วยงานสำหรับการปราบปราม และหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ (ร่างมาตรา ๕)

๒.๖ กำหนดให้บรรดาการกระทำของบุคคลตามมาตรา ๕ นั้น ถ้าเป็นความผิดตามกฎหมายดังต่อไปนี้ ให้การกระทำนั้นไม่เป็นความผิดและให้บุคคลผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดชอบในทางอาญา แพ่ง และปกครองโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะส่วนตัว การ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำ หรือผู้ถูกใช้ (ร่างมาตรา ๖)

๒.๗ กำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งในแต่ละจังหวัด เรียกว่า “คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัด” โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองประธาน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ (ร่างมาตรา ๗) และให้คณะกรรมการดังกล่าวนี้มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบผู้ที่มีคุณสมบัติได้รับการนิรโทษกรรม รวบรวมรายชื่อผู้ที่คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัด และยื่นคำแถลงต่อศาลหรือมีหนังสือแจ้งอัยการจังหวัดหรือสถานีตำรวจภูธรแห่งท้องที่ที่รับผิดชอบสำนวนคดี เรือนจำจังหวัด สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด กรมราชทัณฑ์ และกรมคุมประพฤติ เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๑ รวบรวมรายชื่อผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรม และแจ้งไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการลบบประวัติอาชญากรรม (ร่างมาตรา ๘)

๒.๘ กำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด (ร่างมาตรา ๙) โดยให้มีหน้าที่และอำนาจติดตาม กำกับการนิรโทษกรรม พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์ และพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๙ กำหนดให้คณะกรรมการและคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทำหน้าที่แทนคณะกรรมการ และให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด (ร่างมาตรา ๑๑)

๒.๑๐ กำหนดให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดรวบรวมรายชื่อผู้ต้องหา จำเลย ผู้ที่ถูกคุมขัง ตามคำพิพากษาหรือถูกคุมประพฤติดังที่มีสิทธิได้รับการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ชักช้า เพื่อเสนอไปให้คณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๘ (ร่างมาตรา ๑๒) โดยที่ผู้ที่มี สิทธิหรือญาติอาจยื่นคำขอต่อคณะกรรมการด้วยตนเอง ณ สำนักงานยุติธรรมจังหวัดในเขตท้องที่ ที่มูลคดีเกิดขึ้นหรือภูมิลำเนาของผู้มีสิทธิ ภายในกำหนดระยะเวลาตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑๓)

๒.๑๑ กำหนดให้เมื่อคณะกรรมการมีมติเห็นชอบผู้ที่ได้รับนิรโทษกรรมแล้ว ให้ดำเนินการแจ้ง ผลการพิจารณาให้บุคคลตามรายชื่อหรือญาติได้รับทราบ ทั้งนี้ ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าว เป็นผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรม ให้พ้นความผิดตามที่ได้กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดมีมติเห็นชอบ

ให้คณะกรรมการนิรโทษกรรมดำเนินการตามมาตรา ๘ (๒) ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่มามีมติ ให้ความเห็นชอบ เพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามผลของการนิรโทษกรรม

(๑) คดีที่อยู่ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจ ให้พนักงานสอบสวน ยุติการสอบสวนและมีความเห็นส่งไม่ฟ้อง

(๒) คดีที่อยู่ในชั้นอัยการ ให้พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี

(๓) คดีที่อยู่ในชั้นพิจารณาคดีของศาล ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

(๔) คดีที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ถ้าบุคคลผู้นั้น อยู่ระหว่างการรับโทษให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลงและปล่อยตัวบุคคลผู้นั้นในโอกาสแรก หรือบุคคลผู้นั้นพ้นโทษ ไปแล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ก็ให้ถือว่าบุคคลผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษา ว่าได้กระทำความผิดนั้น

(๕) คดีที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติหรือการพักโทษ ให้ศาลสั่งเพิกถอนคำสั่งให้คุมประพฤติ หรือพักโทษนั้น

(๖) คดีที่ผู้ได้รับนิรโทษกรรมถูกดำเนินคดีหรือลงโทษความผิดฐานอื่นซึ่งไม่ได้รับนิรโทษกรรม รวมอยู่ในคดีเดียวกันกับความผิดที่ได้รับนิรโทษกรรมด้วย ให้ยุติการสอบสวน ส่งไม่ฟ้อง จำหน่ายคดี ปล่อยตัว เพิกถอนคำสั่งคุมประพฤติหรือพักโทษเฉพาะความผิดที่ได้รับนิรโทษกรรมเท่านั้น

หน้าที่ของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ที่ได้รับนิรโทษกรรมหรือญาติ ที่จะยื่นคำแถลงต่อศาลหรือมีหนังสือแจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตาม (๑) ถึง (๕) (ร่างมาตรา ๑๔)

๒.๑๒ กำหนดให้คณะกรรมการรวบรวมรายชื่อผู้ที่ได้รับนิรโทษกรรมตามมาตรา ๘ แจ้งไปยัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการลบประวัติอาชญากรรมภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ ให้ความเห็นชอบ โดยที่หน้าที่ของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ที่ได้รับนิรโทษกรรมหรือ ญาติที่จะยื่นหนังสือแจ้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการลบประวัติอาชญากรรม (ร่างมาตรา ๑๕)

๒.๑๓ กำหนดให้ผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้หรือญาติที่ไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาของ คณะกรรมการ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด (ร่างมาตรา ๑๖)

๒.๑๔ กำหนดให้การนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ได้รับนิรโทษกรรม ในอันที่จะเรียกร้องค่าเสียหาย ค่าทดแทนหรือการเยียวยาใดๆ ที่สูญเสียไปอันเนื่องมาจากการถูกดำเนินคดี เว้นแต่เป็นความเสียหายอันเกิดจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ของเจ้าพนักงาน หรือการดำเนินการตามมาตรา ๑๘ (ร่างมาตรา ๑๗)

๒.๑๕ กำหนดให้ผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ หรือผู้ที่ครอบครองที่ดิน พินาพในคดีที่ได้รับการนิรโทษกรรม มีสิทธิที่จะได้รับการแก้ไขปัญหาดินพินาพตามแต่กรณี เสมือน เป็นที่ดินที่ไม่เคยถูกตรวจยึดและดำเนินตามกฎหมายมาก่อน ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ดินพิพาทได้ครอบครองและทำประโยชน์ก่อนการสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ ตามกฎหมายครั้งแรก ให้มีสิทธิขอพิสูจน์สิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือนโยบายแก้ไขปัญหาสิทธิในที่ดินอื่นของรัฐบาล และเมื่อผลการพิสูจน์สิทธิ์ปรากฏว่าผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรมมีสิทธิ ตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือนโยบายแก้ไขปัญหาสิทธิในที่ดินอื่นของรัฐบาล ให้คืนที่ดินแก่บุคคลนั้นและ ดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือนโยบายแก้ไขปัญหาที่ดินอื่นของรัฐบาลสำหรับกรนั้น ทั้งนี้ ให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิอยู่อาศัยหรือทำกินอยู่ในที่ดินนั้นเป็นการชั่วคราวระหว่างรอการพิสูจน์สิทธิ์หรือ ออกเอกสารรับรองสิทธิ

(๒) กรณีที่ดินพิพาทได้ครอบครองและทำประโยชน์หลังการสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ ตามกฎหมายครั้งแรก แต่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการผ่อนผันหรือคุ้มครองหรืออนุญาตให้อยู่อาศัยหรือทำกิน ตามนโยบายของรัฐบาล มีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานรัฐที่อำนาจหน้าที่เพื่อดำเนินการจัดที่ดินตามนโยบาย ของรัฐบาล และเมื่อได้รับคำร้องแล้วให้หน่วยงานรัฐนั้นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป (ร่างมาตรา ๑๘)

๒.๑๖ กำหนดให้ดำเนินการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

หากพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้มีสิทธิหรือญาติยื่นคำขอต่ออธิบดี กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และยื่นอุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวงยุติธรรม โดยให้ยื่นคำขอที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดที่มีภูมิลำเนา โดยกำหนดให้ระยะเวลาสำหรับการพิจารณา เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พุทธศักราช ๒๕๓๙ (ร่างมาตรา ๑๙)

๒.๑๗ กำหนดให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ได้รับนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งได้ กระทำก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ รวมถึงผู้ที่ได้พ้นโทษไปแล้วก่อนหรือในวันที่ พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้น ๆ (ร่างมาตรา ๒๐)

.....